

superiora sunt causæ inuentionum instrumentorum inferiorum. cum quibus mechanici faciunt suas operationes. F. De ista instrumentalitate quid sentis? Astr. De hoc supra aliquid tetigi: sed instrumentum est illud cum quo agens agit uel habet actionem ad agendum & patiens ab eo passionem recipit: sicut martellus cum quo faber actionem habet in ferrum & cum igne fornacis disponit quod ferrum molle fiat: & homo cum gustu & lingua saporem sentit: & intellectus est instrumentum cum quo homo intelligit: & sic de aliis: ideo dicunt astronomi quod instrumenta superiora sunt actus: & operationes signorum & planetarum: & quod a b c d. sunt eorum instrumenta cum quibus agunt in inferioribus: & de quo. sunt: calor enim est instrumentum ignis: & calcescere est instrumentum caloris: sicut manus fabri est instrumentum operandi: & martellus est instrumentum manus: & clauus: & ideo dicunt astronomi quod instrumenta superiora sunt duplicia: & causant duplices instrumentalitates in inferioribus: secundum instinctum & appetitum naturalem instrumenta superiora sunt instrumenta naturalia: & ut per naturalia inueniantur instrumenta accidentaliter ad uiuendum necessaria: sicut homo qui oculos habet ut uideat: & dentes ut comedat: & sic de aliis instrumentis naturalibus: sicut arbor habet folia ut flores possit conseruare & fructus: & sic auis habet alas ut uolare possit: & faber habet martellum ut ferrum extendere possit: & sic de aliis instrumentis: quæ sunt hominibus: & nature necessaria: & omnia sunt propter finem hominis. Item instrumenta superiora sunt ut instrumenta inferiora sint applicata & inducta ad finem uitæ hominis: & aliorum animalium planetarum & aliorum entium naturalium instrumenta superiora sunt plura: & eorum quantitas est ita magna sicut requiritur ad causandam multitudinem numeri & quantitatis realis substantiarum inferiorum: sicut sol qui habet ita magnum instrumentum sicut est necessarium ad faciendum diem: & sicut aries taurus gemini ita magna habent instrumenta: sicut est eis necesse ad faciendum uer: & sic de aliis. infra superiora cum suis propriis qualitatibus causant proprias qualitates inferiores: sicut aries qui cum sua bonitate causat bonitatem ignis: & cum sua magnitudine causat in ipso magnitudinem: & cum natura caloris causat multiplicationem caloris in igne: & sic cetera signa in aliis elementis